

Skogsägare har tappat kollen



Det avvergade trädet blev cirka 130 år. Bredvid stubben växer den nya generationen skog upp, en tallplanta som är cirka två år gammal.

Svenskt skogsbruk har i princip sett likadant ut de senaste 40-50 åren, men... –Vi har ett regeringsuppdrag att arbeta för alternativ inom skogsbruket.

Ett av dem är det hyggesfria skogsbruket, säger skogskonsulent Lars-Olof Sarenmark, Skogsstyrelsen Rättvik.

Hela den svenska skogsbruksmodellen har sedan årtionden tillbaka präglats av storskalighet och stora volymer. Sven Uhlås som tillsammans med sin bror arbetar med hyggesfritt skogsbruk och har kurser hemma i Rättvik, anser att skogsägarna har förlorat kontrollen över sin skog.

– Många skogsägare ser inte sin skog längre och det är i stället skogsindustrin och skogsbolagen som avverkar. Pengarna sätts in på skogsägarens konto. Skogsägaren själv

kanske inte ens besöker skogen och ser den i vissa fall varken före eller efter avverkningen, säger Sven Uhlås.

– Istället för att få en stor engångssumma kan skogen med ett hyggesfritt skogsbruk ge en mindre summa under en längre tidsperiod och samtidigt undviker skogsägaren hyggen av den typ som är så vanliga i dag.

– Men hela skogsnäringen "sitter fast" i stora volymer. Det finns inga storskaliga försök eller forskning på det hyggesfria skogsbruket.

– Hyggesfritt skogsbruk innebär att en certifierad trädmärkare ger råd om avverkningen. Vederbörande tar till exempel hänsyn till skogsägarens önskemål, ekonomi och natur- och kulturvärden. Vi utgår från en dominant, ett stort, livskraftigt träd. Trädgruppen definieras i en cirkel runt dominanten.

Diametern på vissa träd kontrolleras, varje träd synas, evighetsträd permanentmärks, även döda träd sparas för att utveckla den biologiska mångfalden. När varje område kontrolleras kommer träd med olika höjd att finnas kvar och ljus för att de nya plantorna ska växa kommer ned till marken.

Skogsbruket som bedrivs enligt traditionella metoder innebär att grupper av träd visserligen sparas annars avverkas alla träd samtidigt och skogen växer upp och alla träd blir lika höga.

– Ungefär fem till tio procent av träden lämnas kvar, därefter följer markberedning och återplantering. Varför hyggesfritt skogsbruk blivit allt mer aktuellt beror på att det inte passar i olika miljöer, det är fyrkantigt, i vissa fall upplevs förstöra miljön, är fula. Opinionen i landet visar att alternativa skogsbruk behövs och mer ekologiska och naturvårdsmässiga metoder behövs.

– Av den skog som avverkas i dag utgörs nära 100 procent av kalhyggesbruk, berättar Lars-Olof Sarenmark.

– Att arbeta med nästa generations skogsbruk och skapa god kvalitet på virket är frågor som vi diskuterar i dag. Kanske inte enbart lönsamhetsperspektivet spelar in, säger Sven Uhlås som driver det lilla skogbruksföretaget i Rättvik som arbetar med hyggesfritt skogsbruk.

Bröderna Uhlås från Rättvik talar om "sunt skogsförnuft" och beskriver sitt arbete med det hyggesfria skogsbruket, att ta hand om och vårda skogen, att på ett ekonomiskt sunt sätt bruka skogen och samtidigt behålla natur- och rekreationsvärden.

– Jag är utbildad inom konventionellt skogsbruk. Jag är skogsingenjör men på gården jag växte upp tillämpade vi metoden att hugga utan hygge. Hyggesfritt skogsbruk är egentligen ingenting nytt, bara någonting som vi glömt.

I morgon: Mellanskog och en lokal skogsentreprenör om metoden hyggesfritt skogsbruk.

Katarina Cham

katarina.cham@dt.se